

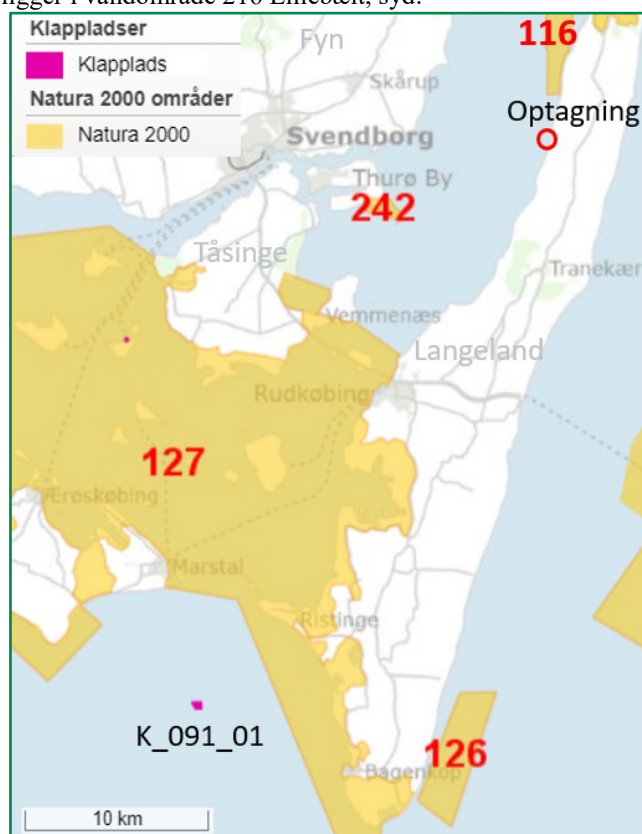
Dageløkke Havn ApS
Vestervænget 12
5953 Tranekær
Att. Kim Laudrup

Erhverv
Ref. Sigda/Chhec
J.nr. 2021 - 57403
Den 24. februar 2023

CVR nr. 37 65 65 93

Dageløkke Havn, Klaptilladelse

Miljøstyrelsen meddeler hermed Dageløkke Havn en femårig tilladelse¹ til klapning af 2.000 m³ oprensingsmateriale fra et område i havnebassinet på klapplads K_091_01, som ligger i vandområde 216 Lillebælt, syd.

Figur 1. Oversigt over optagnings- og klapområde

Tilladelsen offentliggøres på Miljøstyrelsens hjemmeside den 24.februar 2023
Klageperioden udløber den 24. marts 2023.

Tilladelsen gælder fra den 25. marts 2023 og senest til den 25 marts 2028.

¹ Tilladelsen er givet med hjemmel i havmiljølovens § 26, jf. lovbekendtgørelse nr. 1165 af 25. november 2019.

Indholdsfortegnelse

Dageløkke Havn, Klaptilladelse	1
1 Vilkår for klaptilladelsen	3
1.1 Vilkår for optagning og brugen af klappladsen	3
1.2 Vilkår for tilsyn og kontrol	3
2 Oplysninger i sagen	4
2.1 Sagens baggrund	4
2.2 Udtalelser fra høringsparter.....	4
3 Miljøstyrelsens vurdering	6
3.1 Klapaktiviteten	6
3.2 Alternativer til klapning	6
3.3 Vurdering i forhold til udkast til Danmarks Havplan	6
3.4 Vurdering af sedimentet.....	6
3.5 Vurdering i forhold til vandområdeplaner	8
3.6 Havstrategidirektivet	12
3.6.1 Vurdering på Fisk og fiskeyngel.....	15
3.7 Vurdering af klappladsen og kumulerede effekter.....	16
3.8 Vurdering i forhold til Natura 2000-områder	17
3.9 Vurdering i forhold til bilag IV-arter	19
3.10 Vurdering af øvrige interesser	20
3.11 Konklusion.....	20
4 Offentliggørelse og Klagevejledning	20
5 Andre oplysninger.....	21
6 Følgende har modtaget kopi af tilladelsen	22
BILAG 1 Oprensningsområdets placering	23
BILAG 2 Klappladsens beliggenhed	24
BILAG 3 Vurdering af miljøfarlige stoffer i forbindelse med klapning af optaget havbundsmateriale	25

1 Vilkår for klaptilladelsen

1.1 Vilkår for optagning og brugen af klappladsen

- A. Tilladelsen gælder i tidsrummet den 25. marts 2023 til den 25. marts 2028.
- B. Der må højest klappes en samlet mængde på 2.000 m³ fastmål, svarende til 530 tons tørstof i tilladelsens samlede løbetid. Klapmaterialet må kun stamme fra den del af havnebassinet, der er skraveret med gult på det luftfoto, der fremgår af bilag 1.
- C. Der må ikke klappes i perioden 1. marts til 1. juni, af hensyn til torskens gydeperiode.
- D. Klapningen skal foregå på klapplads K_091_01, som ligger i Sydfynske Øhav. Klappladsens placering fremgår af bilag 2.
- E. Der må som følge af klapningen ikke ske dybdeforringelser i klapområdet til under 10,2 meter i forhold til middelvandstand - DVR-90.
- F. Klapmaterialet skal spredes jævnt på den i pkt. B beskrevne klapplads og det må ikke indeholde større faste genstande eller affald.

1.2 Vilkår for tilsyn og kontrol

- G. Information om arbejdet skal indmeldes til Efterretninger for Søfarende (efs@dma.dk), med henblik på rettidig advisering af skibsfarten. Dette skal sendes senest 6 uger før arbejdet påbegyndes. Efterretninger for Søfarende skal ligeledes informeres når arbejdet afsluttes.
- H. Indberetninger om klapning, jf. § 12 og 13, stk. 1 og 3, i bekendtgørelse om bypass, nyttiggørelse og klapning af optaget havbundsmateriale², skal ske elektronisk efter nærmere anvisninger fra Miljøstyrelsen. Anvisning findes på www.mst.dk. Indberetningen om opstart af klapning skal være Miljøstyrelsen i hænde senest 8 dage før klapstart, og skal indeholde oplysninger om fartøjets navn og MMSI nummer. Hvis der sker ændringer i forhold til det indberettede, skal Miljøstyrelsen straks underrettes herom. Afbrydes klapningen i mere end tre måneder, skal der indgives ny underretning.
- I. I forbindelse med klapningen skal positionen, klappet mængde (m³) og dybde for klapningen af de enkelte laster registreres inden lasten tømmes. Kopi af logbog skal opbevares hos tilladelseshaver i mindst et år efter udløb af klaptilladelsens gyldighedsperiode, så den kan fremsendes til Miljøstyrelsen på anmodning herom.

² Bekendtgørelse nr. 516 af 23. april 2020

- J. I forbindelse med indberetning efter endt klapning skal tilladelseshaver fremsende oplysninger om position og dybde på klapning af den last, hvor den mindste vanddybde blev registreret i henhold til vilkår I.
- K. Kopi af tilladelsen skal forefindes på oprensningsfartøjet og klapfartøjet. Tilladelseshaver skal sørge for, at den entreprenør, som udfører arbejdet, er gjort bekendt med tilladelsens vilkår.
- L. De fartøjer, der udfører opgravningen og klapningen, skal være udstyret med elektronisk positioneringsudstyr, hvor positionen løbende registreres. Skibets position skal være tilgængelig via det nationale overvågningssystem for skibsfart: AIS klasse A. AIS-udstyret skal til enhver tid være tændt, så længe opgravningen og klapningen udføres. Såfremt der sker nedbrud af AIS-udstyret skal opgravningen/klapningen standses og Miljøstyrelsen underrettes.

2 Oplysninger i sagen

2.1 Sagens baggrund

Foreningens af Lystbådehavne i Danmark (FLID) har på vegne af Dageløkke Havn søgt om tilladelse til over en 5-årig periode at oprense og klappe i alt 2.000 m³ sediment. Materialet stammer fra oprensning af et område på indersiden af havnens nordlige mole, se bilag 1. Klapplads K_091_01, som ligger i vandområde 216 Lillebælt, syd, ønskes benyttet til klapningen. Havnen har samtidig ansøgt om tilladelse til at bypasse materialer fra indsejlingen. Denne del af ansøgningen er sideløbende blevet behandlet af Kystdirektoratet.

Nærliggende beskyttede områder

Optagningsområdet ligger 2,3 km syd for Natura 2000-område nr. 116, Centrale Storebælt. Klappladsen ligger 4 km vest for den sydlige tange af Natura 2000-område 127, Sydfynske Øhav.

Der er ingen havstrategiområder i nærheden af oprensningsområdet eller klappladsen.

Havplan

Optagningsområdet ligger i et område udlagt til generel anvendelse (G109) i udkast til bekendtgørelse om Danmarks Havplan sendt i høring den 31. marts 2021. Klappladsen ligger også i et område udlagt til generel anvendelse (G36).

2.2 Udtalelser fra høringsparter

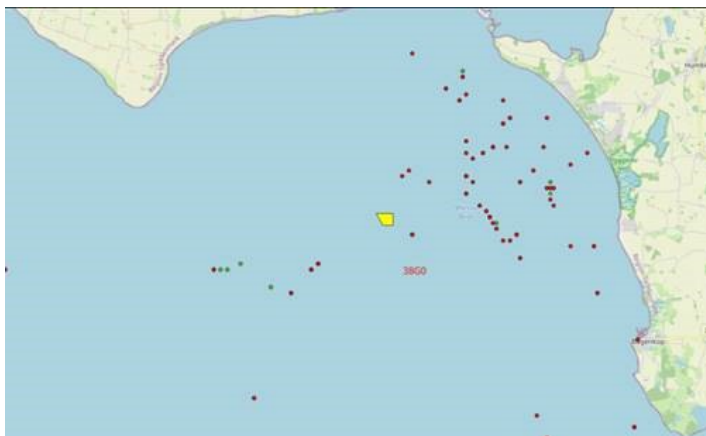
Ansøgningen blev sendt i høring hos de relevante myndigheder fra den 28. september 2022 til den 26. oktober 2022.

Fiskeristyrelsen

Miljøstyrelsen har modtaget følgende høringssvar fra Fiskeristyrelsen.

Bælternes Fiskeriforeningen har følgende bemærkning. "Klappladsen ligger i et område hvor fiskes og det opgravede materiale bør genanvendes. Det kan ligeledes undre at der ligger en klapplads i et område hvor der er forslag om at beskytte naturen for trawlfiskeri, og så smide opgravet affald ud havnene".

Fiskeristyrelsen har ingen bemærkninger til projektet og har lavet et udtræk om fiskeriet i området. Der er mange fangstrejser hvor der ikke er angivet positioner – de er ikke med på kortet.

Figur 2. Grønne prikker: Start position (elog) og Røde prikker: Slut position (elog), gult felt er klappladsen

Søfartsstyrelsen

Søfartsstyrelsen har ingen sejladsmæssige indsigelser til ansøgningen, såfremt følgende bemærkninger efterleves

- Klapplads K_091_01 har en minimumsdybde på 10,2 m i forhold til middelvandstand (DVR-90), som skal overholdes under og efter arbejdets udførelse
- 175 m nord for oprensningsområdet er placeret et undersøisk strømkabel, som er beskyttet af en beskyttelseszone som strækker sig 200 m på hver side af kablet jf. kabelbekendtgørelsen. Kabelejer skal rådføres i forbindelse med klapningen.
- BEK nr. 1351 af 29/11/2013 om sejladssikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande, skal følges ifm. arbejdet.
- Information om arbejdet skal indmeldes til Efterretninger for Søfarende (efs@dma.dk), med henblik på rettidig advisering af skibsfarten. Dette skal sendes senest 6 uger før arbejdet påbegyndes. Efterretninger for Søfarende skal ligeledes informeres når arbejdet afsluttes.
- Vurderingsskema for vurdering af sejladssikkerheden ved arbejder til søs skal anvendes i relevant omfang.

Slots- og Kulturstyrelsen, Langelands Museum

Langelands Museum har svaret, at høringen af selve uddybningen blev besvaret d.30-05-2022. Af Kystdirektoratets uddybningstilladelse fremgår det, at museet ikke havde bemærkninger til uddybningen.

Langelands Museum har ingen yderligere bemærkninger til det ansøgte.

Skulle der under arbejdet påtræffes spor af fortidsminder eller vrage skal dette straks anmeldes til Strandingsmuseet i henhold til museumslovens §29 h, ifølge hvilken fund af spor af fortidsminder eller vrage gjort under anlægsarbejde straks skal anmeldes til Slots- og Kulturstyrelsen og arbejdet standses.

Kommunens bemærkninger

Langeland samt Ærø Kommune har ikke fremsendt bemærkninger i høringsperioden. Miljøstyrelsen antager dermed at de ikke har bemærkninger til sagen og dette vil blive lagt til grund i den videre sagsbehandling.

3 Miljøstyrelsens vurdering

3.1 Klapaktiviteten

Der gives tilladelse til klappning af 2.000 m³ fastmål optagede havbundsmaterialer på klappplads K_091_01. Materialet er meget vandholdigt, og svarer derfor kun til 530 tons tørstof.

3.2 Alternativer til klappning

Den del af oprensningen, der ligger uden for havnens moler, er rent sand. Derfor gør det materialet egnet til bypass, hvilket Kystdirektoratet har givet havnen en tilladelse til.

Da oprensningsmaterialet på indersiden af molen indeholder lettere forhøjede koncentrationer af miljøfarlige stoffer, jf. nedenfor, vurderes det ikke at være egnet til bypass eller nyttiggørelse på havet.

Med hensyn til nyttiggørelse på land har FLID anmodet Langelands Kommune om en udtalelse. Kommunen har svaret, at de ikke har kendskab til egnede projekter på land, hvor materialet kan nyttiggøres.

Da der er tale om overfladesediment, der har et højt organisk indhold og et meget lavt tørstofindhold, vurderer Miljøstyrelsen, at der er en lav sandsynlighed for, at der vil kunne findes en aftager til materialet inden for en realistisk økonomisk ramme. Miljøstyrelsen anser derfor betingelserne for at behandle ansøgningen som en klappansøgning for opfyldt.

3.3 Vurdering i forhold til udkast til Danmarks Havplan

Udkast til bekendtgørelse om Danmarks Havplan blev sendt i høring den 31. marts 2021, og blev dermed bindende for myndigheder, der meddeler tilladelse til aktiviteter på havet. Klappning er ikke en aktivitet, der planlægges for, men Miljøstyrelsen skal ved meddelelse af klaptilladelse respektere hensynet til de arealudlæg, som følger af havplanudkastet.

Dageløkke Havn støder op til et område, der er udlagt til Generel anvendelseszone (G109). Klapppladsen ligger i et område, der er udlagt til Generel anvendelseszone. (G36). Zoner udlagt til generel anvendelse kan anvendes til aktiviteter og formål, der ikke planlægges for med havplanen. Det er derfor Miljøstyrelsens vurdering, at den ansøgte klapaktivitet ikke er i strid med udkastet til havplanbekendtgørelsen.

3.4 Vurdering af sedimentet

I forbindelse med ansøgning om klappning blev der i februar måned 2022 foretaget analyser af sedimentet i oprensningsområdet i Dageløkke Havn. Der blev udtaget fem nedstik jævnt

fordelt over hver af tre delområder. Prøverne for hvert område blev blandet sammen til tre blandingsprøver, som blev sendt til analyse for miljøfarlige stoffer. I tabel 1 er vist resultatet af analyserne for det område, hvorfra der ønskes klappet. Desuden vises 95% konfidensintervallet for baggrundsværdier i ikke kildebelastet sediment ved samme glødetab samt værdierne for nedre og øvre aktionsniveau, jf. klapvejledningen³. En nærmere forklaring på prøvetagningsstrategier samt hvordan de miljøfarlige stoffer i sedimentet vurderes, fremgår af bilag 3.

Tabel 1. Analyseresultat af blandingsprøver fra oprensningsmaterialet, samt klapvejledningens nedre og øvre aktionsniveauer.

Stof	Blandings-prøven fra Dageløkke Havn, juni. 2021	Baggrundsniveau for sediment m. samme glødetab	Nedre aktions- niveau mg/kg TS	Øvre aktions- niveau mg/kg TS
Tørstofindhold i % af prøve	24,40			
Glødetab (GT) i % af tørstof	17,5	17,5		
Arsen (mg/kg TS)	7		20	60
Bly (mg/kg TS)	13		40	200
Cadmium (mg/kg TS)	0,56	0,36-2,0	0,4	2,5
Krom (mg/kg TS)	11		50	270
Kobber (mg/kg TS)	31	21-82	20	90
Kviksølv (mg/kg TS)	0,024		0,25	1
Nikkel (mg/kg TS)	12		30	60
Tributyltin (TBT) µg/kg TS	40	3 - 78	7	200
Zink (mg/kg TS)	79		130	500
PAH (mg/kg TS)**	2,3		3	30
Antracen (mg/kg TS)	0,085		-	

TS = tørstof. GT = glødetab.

* Vandområdets baggrundskoncentrationer af tungmetaller baseret på data fra statslige overvågningsprogrammer. Data er vægtet i forhold til det organiske indhold (glødetab), der blev fundet i opgravningsområdet.

** Summen af de følgende 9 PAH'er: anthracen, benz[a]anthracen, benz[g,h,i]perylene, benz[a]pyren, chrysen, flouranthen, indeno[1,2,3-cd]pyren, pyren & phenanthren.

Ingen af de målte stoffer ligger over øvre aktionsniveau, men indholdet af cadmium, kobber og TBT er forhøjet i forhold til nedre aktionsniveau. Antracen er en af de PAH'er der indgår i summen af de ni PAH'er, der fremgår af klapvejledningens aktionsniveauer. Der er ikke lavet aktionsniveauer for enkeltstoffet og dermed heller ikke statistik på baggrundsværdier for stoffet i forhold til glødetab. Der er til gengæld fastsat et kvalitetskriterium for antracen sedimenter. Dette bliver omtalt i afsnit 3.5 om vandområdeplaner.

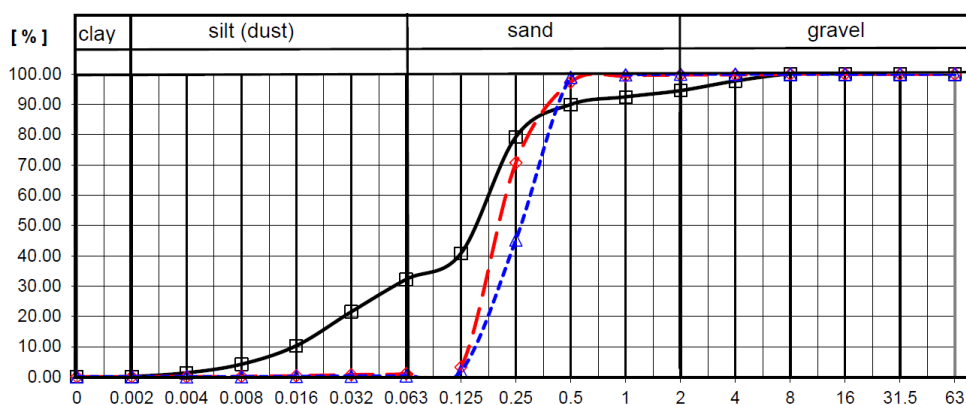
Ved en sammenligning med beregninger af koncentrationer fra den eksisterende baggrundsværdi for sediment med et tilsvarende glødetab ses, at indholdet af cadmium, kobber og TBT svarer til, hvad man kan finde i ikke kildepåvirket sediment fra omgivelserne til havnen. Der derfor ikke er grund til at mistænke materialet for at være blevet forurenet ved at ligge i havnen.

Ved klapning på klappads K_091_01, som ligger på åbent vand, hvor der er stor eksponering af vind og dermed strøm, vil der ske en stor sedimentomlejring langs bunden.

³ By- og Landskabsstyrelsen vejledning nr. 9702 af 20. oktober 2008 om dumpning af optaget havbundsmateriale – klapning.

Der vil derfor ske en hurtig opblanding af materialet med det sediment, der findes på stedet i forvejen, samt med det sediment, der transporteres langs bunden i vandfasen. Der er desuden tale om relativt små mængder klappmateriale. Forskel i koncentrationer af de miljøfarlige stoffer på og omkring klappladsen før og efter klappning vurderes derfor at være ubetydelig.

Foruden analyserne af miljøfarlige stoffer, er der lavet en kornkurveanalyse af oprensningsmaterialet. Ca. 30 % af materialet er finkornet svarende til silt, mens 65 % svarer til sand. De sidste ca. 5 % svarer til grus, se figur 3.

Figur 3. Kornkurve af en blandingsprøve fra Dageløkke Havn og -indsejling. Den sorte kurve svarer til det materiale, der ønskes klappet. Den røde og blå kurve repræsenterer de områder, hvor materialet bypasses.

Sand og grovere materialer vil falde hurtigt til bunden i forbindelse med klappning, og dermed i første omgang forblive tæt på klappositionen.

Den finkornede del af klappmaterialet spredes over længere afstande. Det vil blive opblandet i vandet under stor fortynding, og det vil bundfældes i umåleligt tynde lag flere kilometer fra klappladsen.

Hvis klappningen foretages med et fartøj, der kan transportere 200 m³, og fartøjet når ud på klappladsen to gange pr. dag, vil klappningen af den totalt tilladte mængde være overstået på fem dage. De sedimentfaner, der vil opstå som kortvarige pulse i vandfasen, vil kun befinde sig kortvarigt på samme sted. Miljøstyrelsen vurderer, at en så kortvarig forstyrrelse ikke vil medføre gener af betydning for dyr og planter.

3.5 Vurdering i forhold til vandområdeplaner

Ifølge § 8, stk. 2 og 3, i bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter kan der kun gives tilladelse til en påvirkning i et overfladevandområde, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets tilstand, og ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål.

I vandområdeplanerne bedømmes de enkelte vandområder i forhold til den økologiske og den kemiske tilstand.

1. Den økologiske tilstand inddeles i 5 klasser: Høj, god, moderat, ringe eller dårlig tilstand.
2. Den kemiske tilstand inddeles i to klasser: god eller ikke god.

Optagningsområdet ligger i vandområde 90, Langelandssund. Klappladsen ligger i vandområde 214, Sydfynske Øhav. Begge områder skal opfylde miljømålene ”God Økologisk tilstand” og ”God kemisk tilstand”.

Af tabel 2 og 3 fremgår det, hvordan tilstanden i de to vandområder er fastlagt i vandområdeplanen 2021-2027.

Tabel 2. Tilstandsbeskrivelse for vandområdet omkring optagningen.

Vandområdedistrikt:	Jylland og Fyn
Hovedvandområde:	Det Sydfynske Øhav
EU Vandområde ID:	DKCOAST90
DK Vandområde ID:	90
Navn:	Langelandssund
Kategori af overfladevandområde:	Kystvand
Areal:	228.56
Enhed:	km2
Naturlig, kunstig eller stærkt modificeret:	Naturlig
Typologi forkortelse:	BDLSeSa-T22
Typologi:	Bælt hav karakteriseret ved gennemsnitsdybde, lagdeling, sediment, og overfladesalinitet
Miljømål for samlet økologisk tilstand/potentiale:	God økologisk tilstand
Miljømål for kemisk tilstand:	God kemisk tilstand
Samlet økologisk tilstand/potentiale:	Ringe økologisk tilstand
Bemærkning til samlet økologisk tilstand/potentiale:	
Kemisk tilstand:	Ikke-god kemisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, fytoplankton (klorofyl):	Moderat økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, Rodfæstede bundplanter (eks. ålegræs og vandaks):	Moderat økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, bunddyr (bentiske invertebrater):	Ringe økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, iltforhold:	Ikke anvendelig
Økologisk tilstand/potentiale, vandets klarhed:	Ikke anvendelig
Økologisk tilstand/potentiale, nationalt specifikke stoffer:	God økologisk tilstand

Tabel 3. Tilstandsbeskrivelse for vandområdet omkring klappladsen.

Vandområdedistrikt:	Jylland og Fyn
Hovedvandområde:	Det Sydfynske Øhav
EU Vandområde ID:	DKCOAST214
DK Vandområde ID:	214
Navn:	Det sydfynske Øhav
Kategori af overfladevandområde:	Kystvand
Areal:	437.44
Enhed:	km2
Naturlig, kunstig eller stærkt modificeret:	Naturlig
Typologi forkortelse:	BD-T13
Typologi:	Bælt hav karakteriseret ved gennemsnitsdybde
Miljømål for samlet økologisk tilstand/potentiale:	God økologisk tilstand
Miljømål for kemisk tilstand:	God kemisk tilstand
Samlet økologisk tilstand/potentiale:	Ringe økologisk tilstand
Bemærkning til samlet økologisk tilstand/potentiale:	
Kemisk tilstand:	Ikke-god kemisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, fytoplankton (klorofyl):	Ringe økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, Rodfæstede bundplanter (eks. ålegræs og vandaks):	Ringe økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, bunddyr (bentiske invertebrater):	Ringe økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, iltforhold:	Ikke anvendelig
Økologisk tilstand/potentiale, vandets klarhed:	Ikke anvendelig
Økologisk tilstand/potentiale, nationalt specifikke stoffer:	God økologisk tilstand

3.5.1 Økologisk tilstand

Som indikator for vandområdeplanernes økologiske tilstand i kystvande anvendes følgende kvalitetselementer: Dybdeudbredelsen af ålegræs som udtryk for rodfæstede planter, klorofylkoncentrationen, som udtryk for fytoplankton-biomasse, bundfauna, som beskriver tilstanden af de bunddyr, der lever nede i sedimentet, samt miljøfarlige stoffer, der omhandler de nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav.

Begge vandområder er vurderet til at have en ringe tilstand. Dette skyldes tilstanden for bunddyr i Langelandssund. I Sydfynske Øhav gælder det også for tilstanden af plankton og bundplanter. Miljøstyrelsen vurderer de mulige påvirkninger på disse konkrete parametre i forbindelse med optagning og klapning.

Rodfæstede planter

Ålegræs kan teoretisk set påvirkes af sedimentfaner på to måder: Dels ved direkte tildækning af bladene, hvis sedimentet aflejres på planterne, dels ved at vandet bliver uklart i sedimentfanerne, så lyset ikke når ned til planterne.

Målet for udbredelsen af rodfæstede planter i Langelandssund er, at de skal findes på vanddybder ud til 7 meter. Målet er ikke opfyldt idet der kun er målt en dybdeudbredelse på 3,8 - 6,6 meter på de transekter der måles i vandområdet. I Sydfynske øhav er målet 8,3 meter, men der er kun målt en dybdeudbredelse på 2,3 – 5,6 på transektterne i vandområdet.

Spredningen af sediment i forbindelse med optagning og klapning vil ikke medføre en langvarig nedsættelse af sigtdybden, da der er tale om helt lokale og kortvarige forstyrrelser i en periode på mindre end en uge. En tildækning af planter vurderes heller ikke at kunne have et omfang, der vil kunne påvirke dybdegrænsen af ålegræs i et omfang af betydning for de to vandområder. Dybden på klappladsen er ca. 12,6 m hvor det ikke er miljømål at ålegræs skal vokse ud til. Miljøstyrelsen anser det derfor for helt usandsynligt, at der vil opstå væsentlige påvirkninger af de rodfæstede blomsterplanter i Langelandssund og Sydfynske Øhav som følge af arbejdet. Ved optagningsområdet er dybden ca. 3,1 m og ålegræs vil derfor godt kunne vokse her, dog foregår optagningen bag havnens dækkende værker og det er dermed kun en minimal del af sedimentspildet, som vil havne uden for disse og være til hindre for bevoksning af ålegræs.

Fytoplankton (klorofyl)

Ved frigivelse af næringssalte fra klapmaterialer og ved nedbrydning af organisk materiale herfra, kan der ske en hurtig opblomstring af planktonalger og dermed af vandets klorofylindhold i perioder hvor planktonets vækst ellers er begrænset af mangel på næringsstoffer i vandet. Derfor skal det overvejes, om klapning af store mængder bør undgås i planternes vækstsæson.

Klapmaterialets indhold af organisk materiale er relativt højt, og det Sydfynske Øhav rammes ofte af iltsvind i sensommeren⁴. Der vil kunne ske en lokal iltsænkning ved klappladsen som følge af frigivelse af ammonium og andre kvælstofforbindelser fra klapmaterialet. Hvis der i forvejen er iltmangel i bundvandet, kan det ikke udelukkes, at det øgede iltforbrug vil være problematisk for de bundlevende dyr. Da der er tale om

⁴ <https://odaforalle.au.dk/topic.aspx?id=h&t=h>

forstyrrelser, der varer mindre end 1 uge fordelt over en 5 årig periode, vil en øget vækst af planktonalger forventes at være kortvarig, og dermed ubetydelig for vandområdets samlede iltforhold.

Bentiske invertebrater

De bunddyr, der befinder sig der, hvor optagning og udtømning af klapmaterialet finder sted, bliver enten fjernet eller tildækket i forbindelse med optagningen. Arealmæssigt vil denne påvirkning dog udgøre en ubetydelig del af vandområdet. Der vil hurtigt kunne ske en genindvandring af dyr til de berørte områder. Optagning og klappning vurderes derfor ikke at forringe tilstanden for bunddyr i berørte vandområder.

Nationalt specifikke stoffer

Den økologiske tilstand i et vandområde vurderes også på baggrund af de miljøfarlige stoffer, hvor der er fastsat nationale miljøkvalitetskrav. Miljøkvalitetskravene for kemiske stoffer bliver i vandplanerne bedømt på baggrund af målinger af stofferne i følgende tre parametre: vandfasen, sedimentfasen og i biota (fisk eller muslinger).

Den økologiske tilstand nationalt specifikke stoffer i vandområdeplaner 2021-2027 er angivet som ”god” i Langelandssund.

De miljøfarlige stoffer, der fremgår af klapvejledningens aktionsniveauer for sediment, er de stoffer der mistænkes for at være forhøjede på grund af havneaktiviteter. Derfor er det disse stoffer, der måles for, til brug for Miljøstyrelsens vurdering af, om klapmaterialet kan tillades genplaceret på havbunden.

Der er fastsat sedimentkvalitetskriterier for tungmetallerne bly og cadmium og for PAH forbindelsen antracen⁵. For at opnå god økologisk tilstand må baggrundsværdien i vandområdet ikke overskride 163 mg/kg TS for bly, for cadmium må baggrundsværdien ikke overstige 3,8 mg/kg TS mere end det naturlige baggrundsniveau, og for antracen er kvalitetskravet fastsat til 0,0048 mg/kg TS. Disse kvalitetskrav svarer til de EU fastsatte sedimentkvalitetskrav.

Klapmaterialets indhold af bly og cadmium (tabel 1) overskrider ikke de fastsatte miljøkvalitetskrav for god tilstand i vandområdet. Antracenkoncentrationen er målt til 0,085 mg/kg TS i klapmaterialet, altså ca. 18 gange højere koncentration end sedimentkvalitetskravet. Seneste måling af antracen i sedimentet fra Langelandssund viste 0,0015 mg/kg TS, altså ca. 6 gange lavere end det der er målt i klapmaterialet dog med et glødetab på 7% og ikke 17 % som i klapmaterialet.

Det fremgår af både kornkurven og af glødetabet for klapmaterialet, at det har et meget højt indhold af finkornet og organisk materiale. Da de miljøfarlige stoffer hovedsageligt er bundet til det finkornede materiale, er det ikke overraskende, at der kan være forhøjede koncentrationer af miljøfarlige stoffer i havnebassinet, hvor det finkornede materiale hober sig op. Når materialet klappes på klapplassen, vil den finkornede fraktion imidlertid spredes med strømmen og dermed ikke udgøre en større del af havbunden, end der naturligt findes i området. Da der er tale om meget små

⁵ Bekendtgørelse nr. 1625 december 2017 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

mængder, der klappes på en klapplads, hvor der vil ske en stor fortynding, er der ikke anledning til at mistænke klappematerialet for at bidrage til en overkoncentration af antracen i forhold til det eksisterende baggrundsniveau i vandområdet. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at vandområdets tilstand for de nationalt specifikke stoffer ikke vil påvirkes negativt som følge af den tilladte klapping.

Samlet vurdering i forhold til økologisk tilstand

Miljøstyrelsen vurderer, at klappingen ikke vil medføre en forringelse af vandområdets økologiske tilstand eller ændre på vandområdets mulighed for at opfylde god økologisk tilstand.

3.5.2 Kemisk tilstand

Den kemiske tilstand vurderes for stoffer optaget på EU's liste over prioriterede stoffer. Den kemiske tilstand er i vandområdeplaner 2021-2027 angivet som "ikke god" i vandområdet omkring klappladsen. Det sedimentkvalitetskriterium der er årsag til den manglende målopfyldelse er nonylphenoler. Nonylphenoler er ikke længere tilladt at benytte i Europa, men stoffet er et detergent, der tidligere har været anvendt til mange formål indenfor blandt andet tekstilindustrien⁶ De har også tidligere været anvendt i rengørings- og rensedmidler. Havneaktiviteter er ikke specielt mistænkt for at tilføre forurening med disse stoffer.

De EU-prioriterede stoffer af relevans for klapping er de samme, som beskrevet ovenfor i afsnit om Miljøfarlige stoffer. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at vandområdets tilstand for kemiske stoffer ikke vil påvirkes negativt som følge af den tilladte klapping.

Samlet vurdering i forhold til kemisk tilstand

Det vurderes, at klappingen ikke vil medføre en forringelse af overfladevandområders tilstand og ikke vil være til hinder for opfyldelsen af målet om god kemisk tilstand.

3.6 Havstrategidirektivet

Havstrategiloven⁷ har til formål at fastlægge rammerne for de foranstaltninger, der skal gennemføres for at opnå eller opretholde god miljøtilstand i havets økosystemer, og muliggøre en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer.

Loven omfatter danske havområder, herunder havbund og undergrund, på søterritoriet og i de eksklusive økonomiske zoner.

Miljøministeriet har udpeget nogle særligt beskyttede havstrategiområder, der er omfattet af en særlig streng beskyttelse i forhold til menneskelige aktiviteter, herunder klapping. Klapping er forbudt i havstrategiområderne.

⁶ <https://mst.dk/service/publikationer/publikationsarkiv/2013/jan/kortlaegning-samt-miljoe-og-sundhedsmaessig-vurdering-af-nonylphenol-og-nonylphenolethoxylater-i-tekstiler/>

⁷ Lovbekendtgørelse 25/11/2019 nr. 1161 om havstrategi.

Der er ikke udpeget havstrategidirektivområder i nærheden af optagnings- eller klapområdet. Derfor vurderer Miljøstyrelsen, at oprensning og klapning, jf. denne tilladelse, ikke vil påvirke havstrategiområderne.

Havstrategiloven gælder imidlertid også for områder, der ikke er udpeget som særligt beskyttede havstrategiområder, dog således at hvis de miljømæssige aspekter er omfattet af miljømål fastsat i en henhold til en vandplan eller Natura 2000-plan, erstatter et sådant miljømål de målsætninger, som er fastsat efter havstrategien, jf. havstrategiloven § 2, stk. 2.

Miljøstyrelsen skal jf. havstrategilovens § 18 sikre, at klapningen ikke medfører påvirkninger, som vil være uforenelige med opnåelse af de miljømål og indsatsprogrammer, der fastsættes efter lovens §§ 12 og 13. Forpligtelsen til ikke at meddele tilladelse i strid med miljømål og indsatser indtræder i takt med, at de enkelte dele af havstrategierne fastlægges endeligt.

I første del af Danmarks Havstrategi II⁸ er der fastlagt en definition på ”god miljøtilstand”, og den aktuelle miljøtilstand i de danske havområder (basisanalyse) er beskrevet.

I Danmarks Havstrategi II defineres, hvad der forstås ved god miljøtilstand for 11 såkaldte deskriptorer. Deskriptorerne udgør forskellige kategorier af forhold, der beskriver miljø- og naturtilstanden samt påvirkningen fra menneskelige aktiviteter. Identificeringen af de 11 deskriptorer og beskrivelserne af god miljøtilstand er fastlagt i overensstemmelse med havstrategilovens bilag 2. Deskriptorerne omfatter 1) Biodiversitet, 2) Ikke hjemmehørende arter, 3) Erhvervsmæssigt udnyttede fisk, 4) Havets fødenet, 5) Eutrofiering, 6) Havbunden, 7) Hydrografiske ændringer, 8) Forurenende stoffer, 9) Forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum, 10) Marint affald og 11) Undervandsstøj.

For hver deskriptor fastlægger havstrategien en række miljømål med tilhørende indikatorer. En indikator er et parameter, som anvendes til at vurdere om miljømålet er opfyldt. Miljømålene er bindende, og skal derfor iagttages i forbindelse meddelelse af tilladelse til klapning,

Nogle af deskriptorerne angår miljømål, som ikke anses for at være relevante at vurdere i forhold til klapning. Dette gælder for de deskriptorer som er angivet i tabel 4.

Tabel 4. Deskriptorer, som ikke vurderes i forhold til klapning.

Deskriptor	Miljømål	Vurderes ikke fordi
1 Biodiversitet	Formålet med deskriptor 1 er at sikre, at biodiversiteten opretholdes. Da der endnu ikke fastlagt tærskelværdier for god miljøtilstand for pelagiske habitater og fisk, der ikke udnyttes erhvervsmæssigt, indgår disse forhold derfor ikke i vurderingen.	Der endnu ikke er fastsat kriterier for, hvordan dette skal måles.
2 Ikke hjemmehørende arter	Havstrategiens miljømål for ikke hjemmehørende arter fokuserer på at begrænse tilkomst af nye ikkehjemmehørende arter og at begrænse de negative effekter af invasive arter.	Da klapning ikke indebærer introduktion af ikke-hjemmehørende arter, vurderes miljømålet ikke at blive påvirket af klapning af havsediment, der stammer fra lokalrådet.

⁸ Danmarks Havstrategi II, første del - god miljøtilstand, basisanalyse og miljømål.

4 Havets fødenet	Havstrategiens miljømål for havets fødenet omhandler sikring af fornøden viden for fremadrettet at kunne fastsætte tærskelværdier for fødenettets tilstand. Samspeilet mellem de forskellige arter i et fødenet er komplekst og i konstant variation, og det er med det nuværende vidensgrundlag vanskeligt at identificere mål, der skal sikre opnåelsen af god miljøtilstand.	Der endnu ikke er fastsat kriterier for, hvordan dette skal måles.
10 Marint affald	Havstrategiens miljømål for marint affald handler bl.a. om, at mængden af marint affald skal reduceres væsentligt, og at tab af fiskeredskeer skal forebygges.	Eventuelt affald skal frasorteres inden havbundsmaterialet klappes og vurderes derfor ikke at bidrage til øget tilførsel af marint affald i havmiljøet.
11 Undervandsstøj	Havstrategiens miljømål for undervandsstøj handler bl.a. om, at skadelige virkninger af impulsstøj for dyr skal undgås. For lavfrekvent støj er der mål om fastsættelse af tærskelværdier og opbygning af viden.	Impulsstøj som følge af klappning vurderes ikke at være et problem for dyr i havet. Der er endnu ikke fastsat tærskelværdier for lavfrekvent støj.

De relevante deskriptorer for denne afgørelse er angivet i tabel 5.

Tabel 5. Deskriptorer, som kan påvirkes af klappning.

Deskriptor	Miljømål	Vurdering
3 Erhvervsmæssig fiskeri.	Havstrategiens miljømål for erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande er fastsat med reference til den fælles fiskeripolitik, som fastslår, at fangstniveauer og fiskebestandes reproduktion skal være bæredygtig.	Hensyn til fiskeriforhold varetages i klaptilladelser gennem en vurdering af påvirkningen af fiskeriinteresserne i lokalområdet. Dette sker gennem høring af Fiskeristyrelsen. Fiskeristyrelsens bemærkninger, samt vurdering af den potentielle påvirkning af fiskeyngel og voksne individer af kommercielt og økologisk vigtige arter bliver behandlet i afsnit 3.6.1.
5 Eutrofiering	Havstrategiens miljømål for eutrofiering er bl.a., at dansk andel af tilførsler af kvælstof og fosfor for Østersøen skal følge de maksimalt acceptable tilførsler, som er blevet fastsat i HELCOM (de såkaldte HELCOM-lofter). Dette sikrer, at der på sigt kan opnås god miljøtilstand for eutrofiering. For Nordsøen er der endnu ikke fastsat tærskelværdier for næringsstoffer.	Eutrofieringseffekter af klappningen behandles i afsnit 3.5 om vandområdeplaner. Her har Miljøstyrelsen vurderet, at klappning ikke vil have en mærkbar effekt på klorofylindholdet og iltforholdene i området.
6 Havbundens integritet	Havstrategiens miljømål for havbundens integritet omhandler især beskyttede områder samt opbygning af viden og bidrag til fastsættelse af tærskelværdier for tab og forstyrrelse.	Den forstyrrelse af havbunden, som den ansøgte oprensning og klappning medfører, vil være afgrænset til små områder på klapppladsen. Da forstyrrelsen derfor er meget lokal vurderes den ikke at være af betydning for, om målet om god miljøtilstand kan opnås.
7 Hydrografiske ændringer	Havstrategiens miljømål for hydrografiske ændringer angiver, at konkrete projekter alene skal have lokale virkninger og i øvrigt udformes under hensyn til miljøet.	Beskrives i afsnit 3.7 om kumulerede effekter. Den beskudne dybdeforringelse på klapppladsen vurderes ikke at ændre områdets hydrografi.

8 Forurenende stoffer	Havstrategiens miljømål for forurenende stoffer skal bl.a. sikre, at de grænseværdier, der er fastsat, overholdes.	Kravene til god kemisk tilstand er vurderet i afsnit 3.5 om vandområdeplaner. Miljøstyrelsen vurderer, at klapningen ikke vil ændre på vandområdernes kemiske tilstand.
9 Forurenende stoffer i fisk og skaldyr	Havstrategiens miljømål for forurenende stoffer i fisk og skaldyr til konsum handler bl.a. om, at udledningen af forurenende stoffer ikke må lede til overskridelser af gældende grænseværdier.	Områdets kemiske tilstand indikerer ikke, at fisk og skaldyr vil blive påvirket af miljøfarlige stoffer. Kravene til god kemisk tilstand er vurderet i afsnittet 3.5 om Vandområdeplaner.

3.6.1 Vurdering på Fisk og fiskeyngel

Klappladsen er beliggende i det Sydfynske Øhav SV for Langeland ca. 7,2 km fra kysten på ca. 10-13 m vand. Havbunden på Klappladsen er bestående af sand. Umiddelbart lige rundt om klappladsen findes der områder med sand: på ca. 10-12 meter, groft sand og grus på 9-10 meter, moræne ler på 10-17 meter og dyndet sand på 17 meters dybde⁹. Studier på voksne fisk understøtter at de fleste arter ikke påvirkes af klapning, da de kan flytte sig fra det påvirkede område mens påvirkningen står på. En påvirkning kan opstå hvis vigtige levesteder, jagtområder eller gydepladser forstyrres eller ødelægges af klapaktiviteten eller hvis de kemiske forhold ændres tilstrækkeligt. Fiskeæg og yngel er derimod mere sårbare over for klapning af havbundsmaterialer, da finkornet sediment kan klistres til fiskeæggenes eller tilstoppe gællerne på fiskelarver. Hvis ikke vanddynamikken kan ryste de klæbende sedimentpartikler af de pelagiske æg, kan disse synke til ugunstige vandlag eller i værste fald komme i bundkontakt, hvilket kan medføre at æggene ikke bliver udviklet og går til¹⁰. Bundklæbende æg er særligt sårbare over for tildækning og ændring af ilt- og bundforhold, dog er der kun en begrænset gruppe af bundgydende saltvandsfisk i de indre danske farvande.

Miljøstyrelsen er i forbindelse med myndighedshøringen af denne klaptilladelse blevet oplyst om at der forekommer et betydeligt erhvervs fiskeri i områder syd sydvest for Langeland (figur 2).

På baggrund af modelleringer af de fysiske og kemiske forhold i de indre danske farvande, er det muligt at vurdere områder, som kan være egnet til opvækst af en række vigtige kommercielle arter¹¹. Modellen identificere det sydlige Langeland som et potentielt opvækst og delvist gydeområde for blandt andet torsk, rødspætte, tunge. Derudover identificerede modellen også området, som et forventet habitat for voksne torsk, rødspætter, pighvar, ål og tunge. Yderligere litteratur underbygger formodningen om at området SV for Langeland, er et vigtigt gydeområde for den vestlige Østersø torsk¹². 2 km sydvest for klappladsen er der identificeret områder med skrænter, hvor dybden falder fra 15 til 24 m. Områder, som disse, er karakteristiske torskegydepladser og udgør derfor en

⁹ [GEUS havbundssedimentkort](#)

¹⁰ Effects of suspended sediments on cod egg and larvae and on the behaviour of adult herring and cod Westerberg et al 1996

¹¹ Essential fish habitats for commercially important marine species in the inner Danish waters, DTU Aqua Report no. 338-2019.

¹² Hüseyin, K. 2011. Review of western Baltic cod (*Gadus morhua*) recruitment dynamics. – ICES Journal of Marine Science, 68: 1459–1471.

potentielt gydeplads for den vestlige Østersø torsk. Der er ligeledes blevet kortlagt høje tætheder af slethvarre, pighvarre, ising og rødspætte i området under fiskeriundersøgelserne udført i forbindelse med ”Baltic International Trawl Survey” (BITS) 2020-2021¹³. Sammensætningen og tætheden af fiskearter dokumenteret i litteraturen, afspejles også i opgørelser over fangster af kommercielle landinger fra området, hvor der fx i 2022 blev landet 480 tons rødspætte, 80 tons ising, 80 tons skrubbe og 60 tons tunge¹⁴.

Fladfiskearterne rødspætte, skrubbe, almindelig tunge og ising gyder i store dele af Kattegat samt i Storebælt, typisk på 20-50 meter dybde, på sandet til dyndet bund. Området omkring klapplassen er bestående af en mosaik af sand, moræne ler, dynd og grus, og da området omkring klapplassen ligger på 9-25 meters dybde, kan det ikke afvises at der kan forekomme gydning af især rødspætte og torsk i området omkring klapplassen. Det er sandsynligt at de pelagiske æg og larver under de rette forhold, vil kunne drive ind i området på og omkring klapplassen, for senere at opholde sig nær kysten, der udgør opvækstområde for torske- og fladfiskeynglen.

Kun et meget begrænset område af det sydvestlige Langeland, hvor klapplassen er beliggende, vil blive påvirket af den beskedne klapning fra Dageløkke havn (5 dage over 5 år). Det vurderes ikke at klapplassen rummer unikke levesteder eller gydepladser inden for vandområdet, som grundet denne klapning, vil gøres utilgængelige for de voksne og juvenile individer af fiskebestandene. Potentielle negative påvirkninger af gydning og yngelopvækst for ovenfor redegjorte arter, vurderes ikke at blive betydeligt påvirket af klapningen. Dog er torskens tilbagegang i Danmark et vigtigt indsatsområde og da klapplassen umiddelbart ligger i nærheden af et potentielt gydeområde for torsken, vurderes det proportionelt at klapningen ikke må finde sted fra d. 1 marts frem til d. 1 juni, hvor æg og larver forventes at kunne træffes i vandområdet og efterfølgende befinde sig kystnært.

Samlet vurdering i forhold til havstrategi

På baggrund af gennemgangen af Havstrategiens 11 deskriptorer jf. tabel 4 og 5, vurderer Miljøstyrelsen, at klapningen ikke vil medføre påvirkninger, som vil være uforenelige med opnåelse af havstrategiens miljømål efter indførsel af sæsonvilkår, jf. Vilkår C, se afsnit 3.6.1.

3.7 Vurdering af klapplassen og kumulerede effekter

Der er ikke andre gældende tilladelser til klapning på Klappads K_091_01.

Den samlede klappmængde, der tillades klappet, over de næste 5 år er 2.000 m³. Klapplassen ligger i et åbent og strømfyldt område. Vind og strøm vil med tiden omlejre materialet, så det kommer til at indgå i den naturlige sedimentvandring i området.

Klapplassen dækker et areal på 158.364 m². Ved en jævn fordeling af klappmaterialet på klapplassen, vil klapningen medføre end dybdeforringelse på 12,6 mm. Der er således ikke tale om en målelig dybdeforringelse på klapplassen, selv lige efter endt klapning.

¹³ ICES. 2021. ICES Working Group on Baltic International Fish Survey (WGBIFS).

ICES Scientific Reports. 3:80. 490 pp. <https://doi.org/10.17895/ices.pub.8248>

¹⁴ <https://fiskeristatistik.fiskeristyrelsen.dk>

Klappladsen ligger i et vandområde, hvor der godt kan forekomme lave iltkoncentrationer i sensommeren. Da der er tale om klapping af meget begrænsede mængder materiale, vurderer Miljøstyrelsen, at klappingen ikke vil få indflydelse på iltforsyning i vandområdet. Dette vurderes ud fra, at selvom klapmaterialet har et relativt højt indhold af organisk materiale, vil klappingen være overstået på ca. 5 dage og der er derfor tale om en kortvarig og lokal forstyrrelse. Da klapping oftest bliver fordelt over den 5 årige periode, hvor tilladelsen er gældende, vil tilførslen af næringsstoffer udgøre en forsvindende lille del af den samlede næringsstofbelastning for vandområdet. Derfor vurderer Miljøstyrelsen ikke at det er nødvendigt at stille vilkår af næringsstofbelastningshensyn.

3.8 Vurdering i forhold til Natura 2000-områder

En klap tilladelse er omfattet af kravet om vurdering af påvirkning af Natura 2000-områder efter § 6 i bekendtgørelse nr. 1595 af 06/12/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

Hvert Natura 2000-område er udpeget for at beskytte bestemte arter og/eller naturtyper, der er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Disse udgør områdets udpegningsgrundlag.

Optagningsområdet

Dageløkke Havn ligger 2,3 km syd for Natura 2000-område nr. 116, Centrale Storebælt og Vresen. Området består af habitatområde 110, Centrale Storebælt og Vresen, samt to fuglebeskyttelsesområder, hvoraf fuglebeskyttelsesområde nr. 73 Vresen og havet mellem Fyn og Langeland.

Natura 2000-området er specielt udpeget for at beskytte Storebælt, der indeholder store arealer med havnaturtypen rev. Området har en høj betydning for Bælthavspopulationen af marsvin, og er raste- og fourageringsområde for store flokke af edderfugl¹⁵. Fuglebeskyttelsesområdet ved Vresen er et vigtigt ynglested for splitterne, dværgterne, fjordterne og klyde, men edderfugl er den eneste fugl, der udgør udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelses-område F73.

Da optagningen foregår inden for havnens dækkende moler, vil spildet i forbindelse med optagningen hovedsageligt bundfældes igen inde i selve havnen. Desuden er arbejdet kortvarigt, da det kan gennemføres på ca. 5 dage. Derfor anser Miljøstyrelsen det for helt usandsynligt, at optagningen vil påvirke beskyttede naturtyper og arter i Natura 2000-området.

Klappladsen

Klappladsen ligger 4 km vest for den sydlige tange af Natura 2000-område 127, Sydfynske Øhav, se figur 1 på forsiden. Området består af habitatområde 111, Sydfynske Øhav og fuglebeskyttelsesområderne F71 og F72¹⁶, hvoraf F72, Marstal Bugt og den sydlige del af Langeland er det mest relevante i forhold til klapaktiviteten.

¹⁵ <https://mst.dk/media/194236/n116-basisanalyse-2022-27-centrale-storebaelt.pdf>

¹⁶ <https://mst.dk/media/194248/n127-basisanalyse-2022-27-sydfynske-oehav.pdf>

Habitatområde nr. 111

Habitatområdet består hovedsageligt af den marine naturtyper Bugter og vige (1160), men den naturtype, der ligger tættest på klapplassen er naturtypen stenrev (1170) idet kyststrækningen mellem Ristinge og Bagenkop indeholder store arealer med stenrev. Habitatområdet rummer desuden Naturtyperne Sandbanker (1110), samt kystlagune (1150) og vadeblade (1140). Disse naturtyper ligger dog ikke i den sydlige del af habitatområdet.

De sandede områder bærer præg af, at der opstår iltsvind i perioder og vegetationen er derfor sparsom. Desuden er der foregået en del fiskeri både med bundsløbende redskaber og med pelagiske redskaber, som også har påvirket kystområdet i den sydlige del af Langeland.

En klapping af finkornet sediment med et højt organisk indhold vil kunne forårsage et lokalt forhøjet iltforbrug i bundvandet. De mængder, der tillades klappet fra Dageløkke Havn, vil dog hurtigt blive fortyndet i forbindelse med spredningen over store arealer. Derfor anses klappingen ikke for at udgøre en trussel imod iltforholdene i habitatområdet.

Ved en transport over de fire km, der er imellem klapplassen og den nærmeste del af habitat-området vil sedimentfanerne fra klappingen være fortyndet så meget, at det kun vil kunne bundfælde inde i habitatområdet i umåleligt tynde lag, som ikke vil forstyrre de dyr og planter der lever der. Der vil ikke være målelig forskel på den del af sedimentspredningen, der skyldes klapping, og den del, der skyldes den naturlige sedimentvandring i området.

Samlet vurderer Miljøstyrelsen, at det vil være usandsynligt, at klappingen vil kunne have en påvirkning af de registrerede naturtyper i habitatområdet.

Habitatarter

Der er ikke registreret marine arter på udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Fuglebeskyttelsesområde 72

Bestanden af fugle kan påvirkes af klappaktiviteter, hvis arbejdet bevirker, at en væsentlig del af deres fødegrundlag reduceres. Desuden kan ynglefugle forstyrres af støj fra klappingsaktiviteter, der foretages tæt på deres ynglepladser. Både trækfugle og ynglefugle kan blive forstyrrede i perioder hvor de raster på vandet, for eksempel i perioder, hvor de er i fjerfældning, og derfor har svært ved at lette fra vandet.

De fuglearter, der udgør udpegningsgrundlaget for område 72, fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Træk og ynglende fugle i fuglebeskyttelsesområde nr. 72

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 72		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Sangsvane (T)
	Knarand (T)	Taffeland (T)
	Bjergand (T)	Edderfugl (T)
	Havlit (T)	Rørhøg (Y)
	Engsnarre (Y)	Plettet rørvagtel (Y)
	Klyde (Y)	Dværgterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Som det fremgår af afsnittet om vandområdets økologiske og kemiske tilstand, vurderer Miljøstyrelsen, at klapningen ikke vil medføre væsentlige reduktioner i områdets bundvegetation, bunddyr eller fisk. Fuglenes fødegrundlag vurderes derfor ikke at blive reduceret på grund af klapning.

Da klappladsen ligger flere kilometer fra Natura 2000-området, og da forstyrrelsen er så lokal og kortvarig, anser miljøstyrelsen det for helt usandsynligt, at arbejdet med klapning skulle udgøre en væsentlig forstyrrelse for fuglene.

Samlet vurdering af de mulige påvirkninger på Natura 2000-området.

Da der er tale om en kortvarig forstyrrelse og små mængder af klappmaterialer er det Miljøstyrelsens vurdering, at optagningen og klapningen i henhold til nærværende tilladelse ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på Natura 2000-områdets habitattyper, eller de fugle, der udgør udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet.

3.9 Vurdering i forhold til bilag IV-arter

Alle arter af hvaler, herunder marsvin, er bilag IV-arter, der kan forekomme i enten oprensingsområdet eller ved klappladsen, og som derfor er relevante i forhold til nærværende vurdering. Det skal derfor vurderes af om opgravningen og klapningen kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i arternes naturlige udbredelsesområde, jf. habitatbekendtgørelsens § 10.

Der er tre bestande af marsvin i dansk farvand, hhv. Nordsøpopulation, Bælthavspopulation og Østersøpopulation¹⁷. Marsvinene i Storebælt og Sydfynske Øhav tilhører Bælthavsbestanden.

Støjgener i forbindelse med klapning er ikke så kraftige, at de påvirker hørelsen hos fisk og pattedyr. Derfor vil støj i forbindelse med klappaktiviteter kun medføre kortvarige forstyrrelser for dyrene¹⁸. Støjforurening associeret med klappedskaber, maskiner og sejlad med klapskib er karakteriseret som lav frekvent støj, da frekvensen sjældent overstiger 0,16 kHz. Da studier på marsvin har vist, at de reagerer bedst på lyde over 10 kHz og ofte kommunikerer mellem 0,2-180 kHz, forventes der ikke nogen

¹⁷ Aarhus Universitet, DCE, videnskabelig rapport nr. 284 (2018): <https://mst.dk/media/183331/sr284-marsvin-udbredelse-2018.pdf>

¹⁸ Aarhus Universitet, DCE, videnskabelig rapport nr. 284 (2018): <https://mst.dk/media/183331/sr284-marsvin-udbredelse-2018.pdf>

negative påvirkninger af marsvin. Derudover har yderlige studier vist, at marsvin undgår klappingsaktiviteter med afstande på ned til 600 meter¹⁹.

Da projektet tidsmæssigt er begrænset, og da klapningen ikke vurderes at medføre langvarige forandringer på havbunden, vil både fisk og pattedyr hurtigt kunne genoptage deres færden i området efter endt klapping og bundfaunaen forventes ligeledes at genetableres.

Hverken marsvin eller de fisk, som udgør deres fødegrundlag, vurderes at blive påvirket i et betydeligt omfang, idet de blot midlertidigt vil flytte sig fra sedimentfanerne i den korte tid, hvor arbejdet pågår, se afsnit 3.6.1

Miljøstyrelsen vurderer derfor, at klapping i henhold til denne tilladelse ikke vil have en væsentlig negativ betydning for marsvin

3.10 Vurdering af øvrige interesser

Miljøstyrelsen bemærker høringssvar fra Søfartsstyrelsen angående minimumsdybden på klappladsen. Der stilles derfor vilkår om en minimumsdybde på 13 meter på klappladsen, jf. vilkår E. og vilkår om indberetning til søfartsstyrelsen jf. vilkår G. Desuden bør Dageløkke Havn være opmærksom på Kabelbekendtgørelsen: Havnen har pligt til at gøre kabelejer bekendt med arbejdet.

Miljøstyrelsen gør tilladelsesindehaver opmærksom på, at skulle der under arbejdet findes spor af fortidsminder, herunder vrag, skal museet kontaktes ifølge Museumsloven §29h²⁰, og arbejdet skal standes.

Miljøstyrelsen vurderer, at aktiviteterne i henhold til denne tilladelse kan gennemføres på de angivne vilkår uden at øvrige interesser påvirkes væsentligt.

3.11 Konklusion

Den samlede vurdering er, at en tilladelse til at klappe materiale fra den yderste del af Dageløkke Havn på den ansøgte klapplads og på de i kapitel 1 angivne vilkår vil være acceptabel i henhold til den gældende lovgivning og vejledning herom.

På vegne af Miljøstyrelsen
Christian Hein Cassard

4 Offentliggørelse og Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af

- Ansøgeren
- Enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald
- Kommunalbestyrelsen

¹⁹ Todd, V.L.G., Todd, I.B., Gardiner, J.C., Morrin, E.C.N., Macpherson, N.A., Dimarzio, N.A., Thomsen, F., 2015. A review of impacts of marine dredging activities on marine mammals. *ICES Journal of Marine Science* 72, 328–340. doi:10.1093/icesjms/fsu187

²⁰ Lovbekendtgørelse nr. 358 af 08/04/2014

- Sundhedsstyrelsen
- Forbrugerrådet
- Danmarks Fiskeriforening
- Danske Råstoffer
- Danmarks Rederiforening
- Bilfærgernes Rederiforening
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Danske Havne
- Foreningen af Lystbådehavne i Danmark (FLID)
- Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, og som har ønsket underretning om afgørelsen
- Lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, og som har ønsket underretning om afgørelsen, når afgørelsen berører sådanne interesser
- Landsdækkende foreninger og organisationer der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål
- Landsdækkende foreninger og organisationer der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser

Klage skal ske via Klageportalen for Nævnene i Nævnenes Hus, via følgende hjemmeside <https://naevneneshus.dk>. Klagen sendes gennem Klageportalen til Miljøstyrelsen, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når man klager, skal der betales et gebyr. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det.

Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Såfremt der er indgivet klage, må tilladelsen først udnyttes, når klagenævnet har truffet afgørelse i sagen, medmindre klagenævnet bestemmer andet.

5 Andre oplysninger

Hvis arbejdet ønskes varslet i Efterretninger for Søfarende, skal Søfartsstyrelsen underrettes herom mindst 3 uger forinden. Søfartsstyrelsen skal underrettes skriftligt eller via E-mail: sfs@dma.dk. Samtidig underrettes om arbejdsmetode, anvendt materiel, herunder om der udlægges varp og om det forventede påbegyndelsestidspunkt samt om arbejdets forventede varighed. Hvis arbejdet stoppes i mere end 2 måneder, skal Søfartsstyrelsen underrettes på ny.

Klaping uden tilladelse og tilsidesættelse af vilkår for denne tilladelse, herunder pligten til indberetning, kan straffes i henhold til § 59 i lov om beskyttelse af havmiljøet.

Miljøstyrelsens tilladelse til klapning fritager ikke ansøger fra at sikre sig, at alle øvrige tilladelser på den konkrete lokalitet er indhentet.

6 Følgende har modtaget kopi af tilladelsen

Ærø Kommune: **post@aeroekommune.dk**

Langelands kommune: **post@langelandkommune.dk**

Søfartsstyrelsen **sifa@dma.dk**

Fiskeristyrelsen **mail@fiskeristyrelsen.dk**

Slots- og Kulturstyrelsen **ark@moesgaardmuseum.dk**

Styrelsen for patientsikkerhed **stps@stps.dk**

Forbrugerrådet **fbr@fbr.dk**

Danmarks Fiskeriforening **mail@dkfisk.dk**

Danske Råstoffer **lmv@di.dk**

Danmarks Rederiforening **info@shipowners.dk**

Bilfærgernes Rederiforening **info@shipowners.dk**

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd **ae@ae.dk**

Danske Havne **danskehavne@danskehavne.dk**

Foreningen af Lystbådehavne i Danmark (FLID) **Info@flidhavne.dk**

Danmarks Naturfredningsforening **dn@dn.dk**

Danmarks Sportsfiskerforbund **post@sportsfiskerforbundet.dk**

Greenpeace **hoering.dk@greenpeace.org**

Dansk Ornitologisk Forening **natur@dof.dk**

Friluftsrådet **fr@friluftsradet.dk**

Dansk sejlunion **ds@sailing.dk**

BILAG 1 Oprensningsområdets placering

Det oprensningsområde hvorfra der tillades klappet er skraveret med gul på nedenstående figur.

Oprensning fra det blå og røde område skal bypasses i henhold til Kystdirektoratets bypass-tilladelse af den

Oprensningsområderne i Dageløkke Havn.

BILAG 2 Klappladsens beliggenhed

Nedenstående kort viser klappladsens placering.

Kort over klappladsen

Hjørnepositionerne er følgende:

54° 47,16' N 10° 32,43' Ø

54° 47,16' N 10° 32,928' Ø

54° 46,96' N 10° 32,928' Ø

54° 46,96' N 10° 32,628' Ø

(WGS-84) grader og decimalminutter.

BILAG 3 Vurdering af miljøfarlige stoffer i forbindelse med klapning af optaget havbundsmateriale

1. Prøvetagning

Ifølge klapvejledningen²¹ tages prøver af de øverste 25-50 cm af sedimentet på det sted, hvor der skal optages materiale. Grunden til, at der kun udtages prøver fra den øverste del af sedimentet, uanset at der eventuelt skal oprenses op til en større dybde, er, at det mest forurenede materiale normalt vil aflejres med det finkornede og lette materiale, som aflejres øverst. Derfor vil en prøvetagning fra den øverste del af sedimentet være fyldestgørende i forhold til at vurdere indholdet af miljøfarlige stoffer.

Miljøstyrelsen har praksis for, at der skal tages prøver af de øverste 30 cm. Hermed opnås en ensartet prøvetagningsmetode for alle havne, hvilket øger sammenligneligheden imellem miljøtilstanden fra forskellige områder.

Analyseprogrammet fastsættes konkret i overensstemmelse med klapvejledningen.

2. Vurdering af det målte indhold af miljøfarlige stoffer.

I klapvejledningen er der fastsat to aktionsniveauer for de mest almindeligt forekommende miljøfarlige stoffer i klappmateriale. Nedre aktionsniveau antages at være på niveau med gennemsnitlige baggrunds niveau for de pågældende stoffer i de danske kystvande. Hvis klappmaterialet indeholder koncentrationer af miljøfarlige stoffer under eller på niveau med nedre aktionsniveau, kan det som udgangspunkt tillades genplaceret på havet. Er det over øvre aktionsniveau, kan materialet som udgangspunkt ikke tillades genplaceret på havet.

Hvis der konstateres koncentrationer af et eller flere miljøfarlige stoffer imellem øvre og nedre aktionsniveau kan tilladelsen kun gives på baggrund af en konkret vurdering af aktivitetens (optagningens og klappningens) mulige miljøkonsekvenser.

Vurdering af sediment med koncentrationer mellem nedre og øvre aktionsniveau.

Ved en konkret vurdering af påvirkningerne fra sediment med koncentrationer mellem nedre og øvre aktionsniveau indgår følgende forhold:

- Graden af forurening, herunder særlig en sammenligning med det eksisterende baggrunds niveau i det vandområde, hvor klapppladsen ligger
- Mængden af sediment, der ønskes klappet, og over hvor lang tid
- Nærhed til følsomme områder
- Spredningsforhold ved optagningsstedet og klapppladsen

Generelt indgår det i vurderingen, om koncentrationerne ligger tæt på eller langt fra nedre aktionsniveau. Det er desuden relevant at sammenligne med baggrunds niveauet i det konkrete vandområde.

Ved sammenligning med baggrundsdata er der behov for at korrigere for indholdet af organisk materiale i sedimentet. Dette skyldes, at de miljøfarlige stoffer hovedsageligt binder sig til det organiske materiale, der er i havbunden. Derfor vil koncentrationen af

²¹ By- og Landskabsstyrelsens vejledning nr. 9702 af 20. oktober 2008 om dumpning af optaget havbundsmateriale - klapning.

miljøfarlige stoffer alt andet lige være større i sedimenter, der indeholder store mængder organisk materiale. Da organisk materiale sædvanligvis er lettere end den mineralske del af sedimentet, vil det organiske materiale lettere blive transporteret rundt i vandet som følge af strøm mv. Dette medfører, at havne kan fungere som sedimentfælder, hvori det organiske sediment i vandet vil bundfældes på grund af strømlæ.

I de havne, hvor der ophobes organisk materiale, vil koncentration af organisk materiale derfor være større end i det farvand, der omgiver havnen. Som følge heraf vil koncentrationen af miljøfarlige stoffer også være større, uden at dette nødvendigvis skyldes forureningskilder i havnen. For at få et retvisende billede af indholdet af miljøfarlige stoffer og vurdere, om dette er udtryk for, at havnesedimenterne er mere forurenede end sedimentet i det konkrete vandområde, er det derfor relevant at tage højde for indholdet af organisk materiale.

Det organiske materiale i sedimentet kan estimeres på følgende måde: En prøve af sedimentet vejes. Herefter tørres sedimentet så alt vandet fordamper fra prøven. Prøvens tørstofindhold angives i procent af prøvens totale vægt. Derefter opvarmes den tørrede prøve ved så høje temperaturer, at alt det organiske materiale fra prøven brændes af. Det kaldes at man "udgløder" prøven. Ved at veje prøven igen og trække de to vægte fra hinanden, får man et mål for prøvens glødetab, der angiver prøves andel af organisk materiale. Det angives i procent af den tørre prøves vægt. Dvs. glødetab (GT) i % af tørstof, angiver hvor stor en procentdel organisk materiale der er i sedimentet.

Man kan således sammenligne de målte koncentrationer af miljøfarlige stoffer fra havnen med de koncentrationer, der findes i prøver fra det konkrete vandområde, der har et tilsvarende indhold af organisk materiale. På den måde kan det vurderes, om sedimentets indhold af miljøfarlige stoffer er en forurening, der stammer fra havnen, eller om der blot er tale om en ophobning af organisk materiale fra omgivelserne, som ikke vil give en nettotilførsel til vandområdet.

Hvis der efter korrektion i forhold til indhold af organisk materiale er en forhøjet koncentration af miljøfarlige stoffer i det sediment, der ønskes klappet, foretages en konkret vurdering af optagningens og klapningens forventede påvirkning af klappladsen og vandområdet. Dette sker på baggrund af mængden af sediment, der ønskes klappet, hvor store mængder, der ønskes klappet på en gang og over hvor lang tid, spredningsforhold på klappladsen, nærhed til følsomme områder m.v.

Hvis der ikke er en overkoncentration af miljøfarlige stoffer i forhold til baggrundsniveauet, sker der reelt ikke en tilførsel af miljøfarlige stoffer til havet, og klapningen vil som altovervejende hovedregel kunne tillades. Der kan dog være særlige tilfælde, hvor mængderne er så store, eller området er så følsomt, at der må foretages en yderligere konkret vurdering i forhold til en eventuel akut skadevirkning.